

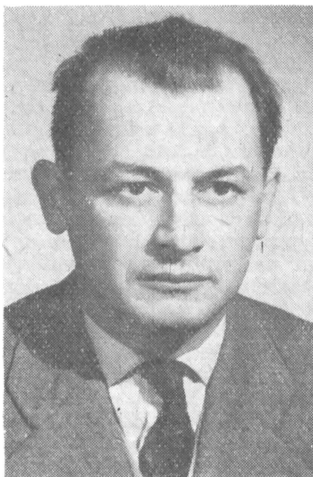
Gombocz István

1921—1973

Ötvenkét éves korában, április 10-én bekövetkezett váratlan halála mindenkit, aki ismerte, mélyen megrendített. Örökre távozván körünkből, nemcsak egy kiváló képességekkel megáldott, nagy műveltségű, érdemekben gazdag könyvtáros pályája ért véget, nemcsak egy törékeny testalkata ellenére is imponáló munkabírású szervező hagyott itt bennünket, hanem egy olyan igaz ember is, akinek személyes vonzása alól senki sem vonhatta ki magát, ha szűkebb körébe került.

Budapesten született, 1921-ben. Apja Gombocz Endre egyetemi tanár, neves botanikus, a Nemzeti Múzeum igazgatója, nagybátyja Gombocz Zoltán, az európai hírű nyelvtudós professzor volt. Iskoláit Budapesten végezte, később a Pázmány Péter Tudományegyetemen folytatott jogi tanulmányokat, s avaták 1944-ben államtudományi, majd 1947-ben „sub auspiciis Rei Publicae” jogtudományi doktorrá. Disszertációjának témáját, mintegy jelezvén pályaválasztási szándékát, a nemzetközi jog tárgyköréből választotta. Már kora ifjúságában nagy kedvet érzett a nyelvtanuláshoz; diák, majd egyetemi évei alatt többfelé megfordult külföldön, 1943-ban Svájcban nyári egyetemen vett részt, később féléves ösztöndíjjal Hollandiában folytatott tanulmányokat. 1947-ben külügyi szolgálatba lépve, 1949-ben a bukaresti magyar nagykövetség attaséja lett, ezt követően a Külügyminisztérium nemzetközi osztályán működött.

1952-től az Országos Szé-

chényi Könyvtár munkatársa; pár hónapig a gyarapítási osztályon dolgozott, ezután az 1955-ben létesült nemzetközi kapcsolatok osztályán, melynek 1957-ben a vezetője lett. Pár év múlva az osztály átszerveződött nemzetközi csere-szolgálatá, országos csereközponttá. Az ő nevéhez fűződik ennek a nagyfontosságú, szerteágazó könyvtári funkcionak megszervezése, osztálya az ő körültekintő irányításával országos nyilvántartó, egyeztető, tájékoztató szolgálatot végez, központilag látja el a szocialista országokkal kötött kulturális egyezményekben meghatározott feladatokat, s ezzel párhuzamosan cserekapcsolatokat épít ki a nyugati világ legjelentősebb könyvtáraival. Kitűnő szervezőnek bizonyult, munkáját nagyfokú lelkiismeretesség, a legkülönbözőbb hazai és külföldi könyvtárak igényeinek szemmel tartása és gondos mérlegelése jellemezte.

Nevét a könyvtári világ külföldön is jól ismerte, nagyon sokat tett az Országos Széchényi Könyvtár nemzetközi kapcsolatainak fejlesztéséért. Az IFLA nemzetközi kiadványcsere bizottságának három éven át titkára, majd három évig elnöke volt. Tavalay az IFLA Budapesten tartott kongresszusa alkalmából, melynek előkészítésében oroszánrészt vállalt, újabb három évre elnökké választották. Tevékeny részt vállalt a Magyar Unesco Bizottság munkájában is, számos alkalommal járt hivatalosan külföldön. A múlt évben Bécsben az IFLA nemzetközi kiadványcsere bizottságának konferenciáján elnökölt, melynek másfél évig tartó fáradságos előkészítő munkáját teljes egészében ő irányította. E bizottságban sok éven át vállalt elnöki tiszte révén a nemzetközi könyvtári világban sok barátot szerzett hazánknak. Sok feladata mellett kezdetől részt vett a Magyar Könyvtárosok Egyesületének munkájában, tevékeny tagja volt az elnökségnek. Gyakran publikált is: évkönyvekben, könyvtári szaklapokban magvas beszámolóit olvashattuk a nemzetközi kiadványcsere időszerű kérdéseiről, valamint a különféle nemzetközi szervezetek munkájáról.

És emlékeznünk kell a barátira is, a kitűnő jellemre, puritán szerénységére, tiszta emberségére, a mindig segíteni kész, mindig megfontolt, higgadt ítéletű pályatársra. Szeretettel és kegyelettel őrizzük emlékét.

Birkás Endre